

Plejeplan for Pandehave Å-fredningen "Rusland"

Frederiksborg Amt, Landskabsafdelingen, oktober 2005

Udgiver: Frederiksborg Amt, Teknisk Forvaltning
Tekst, foto og kort: Janni Lindeneg
Kort: Copyright Kort og Matrikelstyrelsen
ISBN: 87 90906 89 6
Oplag: 150 stk.
Tryk: Grafisk Service / SaloGruppen A/S

Plejeplan for Pandehave Å- fredningen ”Rusland”

Indholdsfortegnelse:

	Side
Indledning	1
Natura 2000	3
Skulpturparken	7
Plantager med nåletræer	19
”Urørt” skov	21
Skrænter med eg og bøg	25
Udsigter fra stierne	27
Krat og græsarealer	29
Enebærkrattet	31
Overdrev og græsningsskov.....	33
”Brak” nord for skulpturparken	35
Diger	37
Elleskov og pilekrat	39
Dyrkede og afgræssede arealer	41

Indledning

Rusland og Pandehave Å er senest fredet ved Overfredningsnævnets afgørelse af 28. oktober 1992. Denne afgørelse erstatter en række ældre fredninger og giver mulighed for at vedligeholde de landskabelige værdier i hele området.

Siden de første fredninger i 1930-erne var der sket en generel tilgroning af områderne; det oprindelige landskabsbillede på fredningstidspunktet var under stærk forandring, og der var ikke klare regler for at pleje.

Siden den sidste fredning, som sikrede pleje, er der løbende blevet fældet træer og buske, men området er nu igen under forandring, og der er behov for en ekstra indsats. Frederiksborg Amts Landskabsafdeling har derfor udarbejdet denne plejeplan.

Fredning

Fredningens formål er at *bevare og forbedre de biologiske og landskabelige værdier* og at *bevare de kulturhistoriske træk* og pålægger amtsrådet både *plejepligt og plejeret*. Fredningen har også til formål at *regulere og sikre offentlighedens adgang* til området. Fredningen omfatter ca. 240 ha, der strækker sig fra kysten ved Dronningmølle og sydpå langs åen mod Villingerød.

Fredningens bestemmelser

Plejeret:

For at opfylde fredningens formål har Frederiksborg Amtsråd ret til at foretage naturpleje på privatejede arealer, f.eks. ved at afgræsse, tage høslæt og ændre bevoksningen (fælde/plante). Derfor skal amtet lave en plejeplan, der oplyser om de aktiviteter, som er på tale i fredningsområdet. Plejeplanen skal sendes til ejerne til orientering og godkendelse. Plejen medfører ingen udgifter for ejerne og må kun ske med deres godkendelse. Hvis en ejer ikke vil være med, kan sagen afgøres af fredningsnævnet.

Bevoksninger af bjergfyr kan dog fjernes af amtet når som helst. Når der fældes træer, har ejeren ret til at fjerne træet inden en frist, der aftales nærmere. Ellers tilfalder det amtet. Der kan ikke stilles krav om opskæring, sammenbæring eller kørsel til fast vej.

Nåletræ på matr. nre. 7f, 7m, 9a, 15a, 15b og 15d skal afdrives af ejerne senest 1. januar 2007.

Fredningen hindrer ikke nye slyngninger på Pandehave Å. Arealerne må i øvrigt ikke afvandes mere end de var på fredningstidspunktet, men eksisterende dræn og grøfter må holdes ved lige.

Plejepligt:

Det er pålagt amtsrådet at etablere de stier, der er vist på fredningskortet og at vedligeholde samtlige stier, så de er farbare under normale forhold. Der må ikke anlægges andre stier end dem, der er vist på kortet. Stierne kan ændres, hvis der er enighed om det mellem ejeren og amtsrådet. Det er tilladt at gå på de afmærkede

stier, og der er ret til at opholde sig på arealer, der ikke dyrkes med landbrugsafgrøder. (se nærmere under: 5. Stier og opholdsarealer).

Hidtidig plejeindsats

I 1980-erne blev der lavet 2 plejeplaner. Det arbejde, der er beskrevet i disse planer, er udført og følges op. En aktuell gennemgang af området har dog vist, at især problemer med at sikre tilstrækkeligt med dyr til græsning har medført, at området igen er ved at gro til. Det tidligere åbne landskab er ved at blive lukket af krat og buske.

Generelle principper for ny pleje

Det generelle princip er at understrege de bevoksningstyper, som allerede findes i parken og at reducere frøkilder af uønskede arter som f.eks. bjergfyr. Der er akut behov for en omfattende indsats, som skal følges op med vedligeholdende tilsyn og pleje. Plejen skal sikre, at hede og overdrev bevares, og at de lavtliggende enge og ådalen ligger uden slørende bevoksning af høje urter og krat. Den nuværende tilstand viser, at der er behov for et større græsningstryk for at genskabe og bevare de frie udsigter over og fra det fredede område til det omgivende landskab.

Områderne lige omkring og nordøst for museet bærer præg af intensiv færdsel og ophold. Stierne i dette område benyttes flittigt og kanaliserer færdslen. Der er behov for at reparere de største slidskader. Området syd for museet er knap så slidt, også her bør stierne dog efterses for slidskader. I visse dele af området er der tætte krat af buske i øjenhøjde, og der er behov for at markere stierne tydeligere.

Den omfattende indsats, som er beskrevet i plejeplanen skal følges op og holdes ved lige ved intensiveret græsning og jævnlig slåning af stødsrud og ny opvækst. Området bør gennemgås årligt i en 3-års periode for at vurdere evt. behov for fornyet indsats og revision af plejeplanen.

Internationale forpligtelser.

Området er udpeget som EU-habitat-område og som Natura 2000-netværksområde. I plejeplanen er det samlede område opdelt i delområder, og for hvert delområde oplyses, hvilke særlige naturtyper, der findes. Plejen sker i overensstemmelse med de forpligtelser, udpegningen medfører. I næste afsnit er en nærmere redegørelse.

Natura 2000

Området er udpeget som EU-habitatområde og som Natura 2000-netværksområde. Blandt andet følgende naturtyper er udpegningsgrundlag og findes i det fredede område (der henvises til Miljøministeriets publikation fra 2000: "Danske naturtyper i det europæiske NATURA 2000 netværk"):

næringsrige søer med flydeplanter (3150),
vandløb med vandplanter (3260),
tørre dværgbusksamfund (4030),
enebærkrat på heder og overdrev (5130),
overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (6210),
artsrige overdrev og græshede på mere eller mindre sur bund (*6230),
bræmmer med høj urtevegetation langs vandløb (6430),
rigkær (7230),
elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld (*91E0).

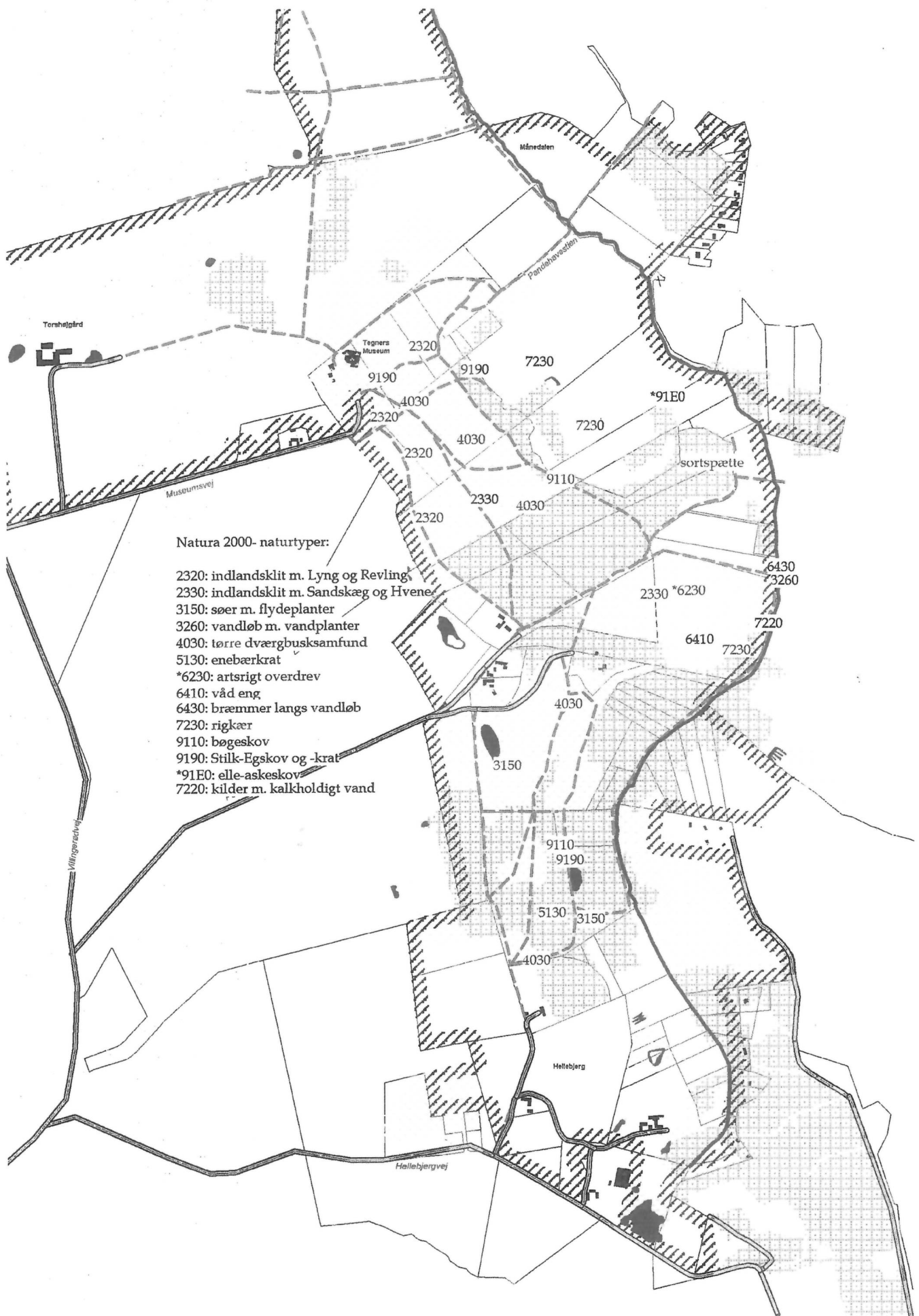
Følgende naturtyper findes, men er ikke udpegningsgrundlag:

Indlandsklitter med hedelyng og revling (2320),
indlandsklitter med åbne græsarealer med sandskæg og hvene (2330),
tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund (6410),
hængesæk og andre kær-samfund dannet flydende i vand (7140),
kilder med kalkholdigt vand (7220*),
bøgeskov på morbund, uden kristtorn (9110),
stilk-egskov og -krat på mager, sur bund (9190).

Formålet med direktivet (92/43/EØF, artikel 6) er at bidrage til at sikre den biologiske mangfoldighed ved at bevare en række naturtyper og vilde dyr og planter. De initiativer der sættes i værk efter direktivet, skal sikre "en gunstig bevaringsstatus", og samtidig skal der tages hensyn til f. eks. sociale og kulturelle forhold og til regionale og lokale særpræg.

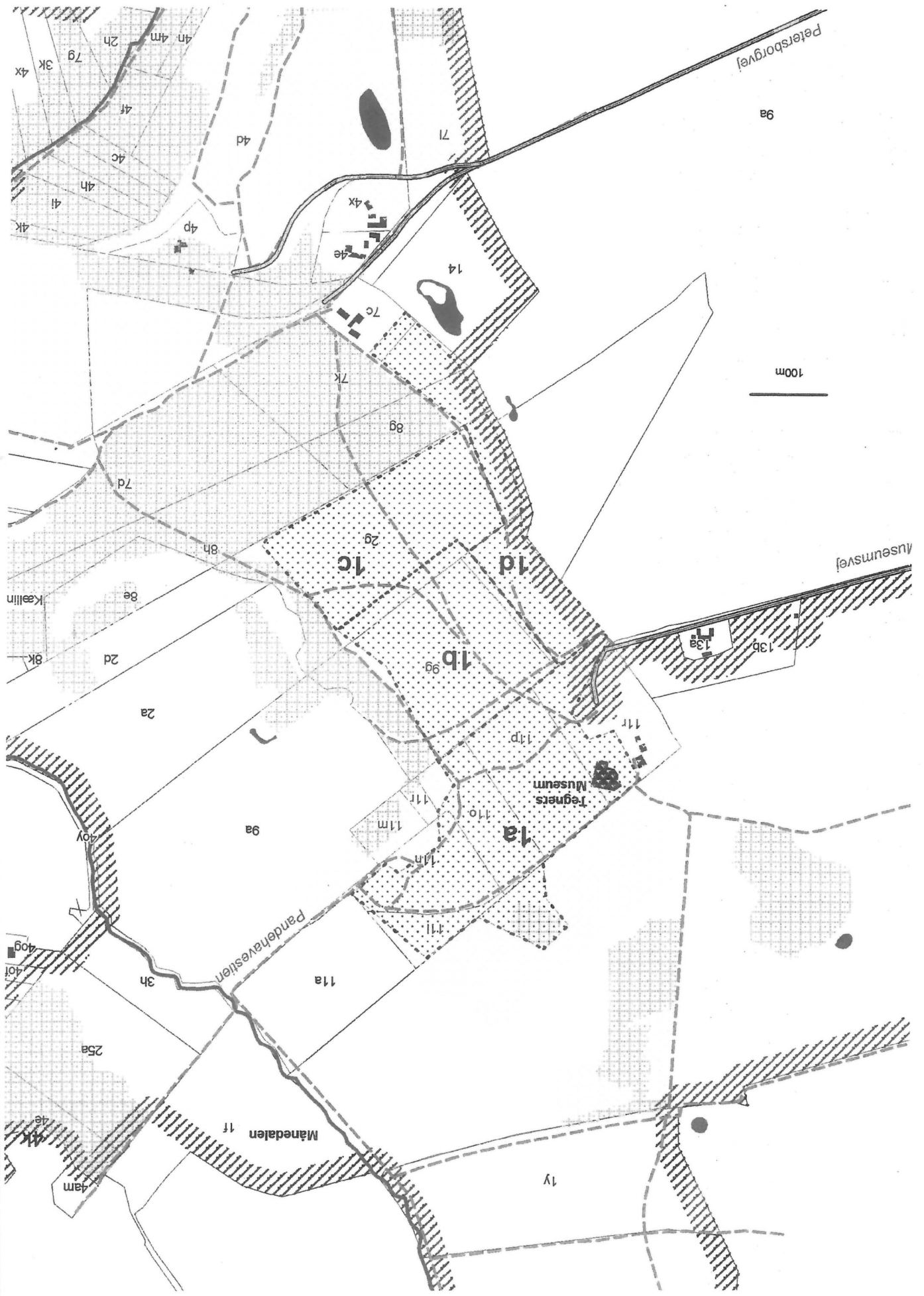
Plejen er lagt til rette og vil blive udført under hensyn til at sikre og bevare ikke blot de ovennævnte naturtyper, der danner udgangspunkt for udpegningen som habitatområde, men tillige andre naturtyper, der er listet som værdifulde vegetationstyper.

De overordnede hensyn er altså at sikre fortsat gunstige vilkår for de værdifulde naturtyper og sikre, at formålet med fredningen ikke tilsidesættes. Generelt er naturtyperne under forandring. Udsigterne i det fredede område er ved at forsvinde på grund af buske og tætte krat. De lyskrævende vegetationstyper er truede.

Natura 2000- naturtyper:

- 2320: indlandsklit m. Lyng og Revling
- 2330: indlandsklit m. Sandskæg og Hvene
- 3150: søer m. flydeplanter
- 3260: vandløb m. vandplanter
- 4030: tørre dværgbusksamfund
- 5130: enebærkrat
- *6230: artsrigt overdrev
- 6410: våd eng
- 6430: bræmmer langs vandløb
- 7230: rigkær
- 9110: bøgeskov
- 9190: Stilk-Egskov og -krat
- *91E0: elle-askeskov
- 7220: kilder m. kalkholdigt vand

1. Skulpturparken

På kortet overfor ses delområderne *1a*, *1b*, *1c* og *1d*.

For at pointere og understrege delområdernes nuværende bevoksning og særpræg er plejen fastlagt efter nogle overordnede linjer:

For delområde *1a* gælder, at der skal være frit udsyn med spredt Ene og få træer i modsætning til delområde *1b*, som skal have spredt bevoksning af Stilk-Eg og Ene med enkelte Skov-Fyr. Delområde *1c* skal fortsat være den mest træbevoksede del af skulpturparken med Skov-Fyr, Ene og enkelte Stilk-Eg, men der skal skabes flere udsigtskiler. Delområde *1d* har blandet bevoksning af buske og træer, og andelen af græs er meget høj.

Beskrivelse

Der er 2 samlede trægrupper vestligt i området, den ene ved P-pladsen, den anden syd for Museumsvej. Den skærmende bevoksning ved P-pladsen består af Skov-Fyr, Bjerg-Fyr, Birk og Stilk-Eg. De stedsegrønne træer er gode til at sløre de parkerede biler og skal bevares, men der er behov for at fjerne de højeste træer og at fælde uønsket løv, f.eks. Birk. Den nordlige del af området er lynghede med laver (f.eks. rensdyrlav) og dværgbuske (primært Hedelyng og sekundært Revling), afbrudt af store græspartier og enkelte solitære træer og trægrupper. Overalt er der nyspiret Bjerg-Fyr og Stilk-Eg.

Syd for P-pladsen står i delområde 1a en gruppe Bjerg-Fyr, som slører udsigten mod vest og syd.

Spredt opvækst af Stilk-Eg, Røn og Bjerg-Fyr i delområde 1a. Opvæksten bør fjernes inden udsigten forsvinder.

Ældre fyr omgivet af en bræmme afkom

Det allerede åbne hedepræg skal understreges ved at træerne fældes, evt. bevares enkelte monumentale og enkeltstående Ene. Al Bjerg-Fyr, Skov-Fyr, Stilk-Eg og Birk fjernes. Formålet er at skabe samlet udsyn over parken og landskabet.

Landskabets former i delområde 1c ses ikke på grund af krat, træer og buske.

Velbevaret udsigt i delområde 1b, men Stilk-Eg og Bjerg-Fyr bør fjernes.

Lyngen er gammel, og der har været angreb af lyngens bladbill. Andelen af græsser er høj med et tæt førnélag, der nedsætter mulighederne for at lyngen kan forynge sig. Området græsses af får, men græsningstrykket er for lavt til at vedligeholde den nuværende tilstand og til at ændre den i retning mod en større andel af dværgbuske.

Sti langs skrænterne i skulpturparken, sløret af træer.

Nord for parken er en mergelgrav omkranset af træer, der tager udsigten over landskabet til kysten ved Dronningmølle.

Udsigten til kysten bør genskabes

Ønsket tilstand

Skulpturparken skal fra nord til syd fremstå som en lysåben hede med urteflora og få spredte træer og buske (Røn, Birk, tjørn og Ene) i *1a*, der går over i åbent område med flere træer (Ene og Stilk-Eg) i *1b* og åben skov med Stilk-Eg og Skov-Fyr i *1c*. Der skal være frit udsyn og lange udsigter over parken og det omgivende landskab. Udsynet må altså gerne brydes af få og spredte træer, men opvækst af træer og buske skal fældes løbende for at hindre tilgroning.

Udsigtskile, fra delområde 1c nordpå til 1a.

God udsigt fra delområde 1a over det nære og fjerne landskab

Plejebehov

I alle delområder er der stort behov for at fremme forudsætningerne for, at lyngen kan forynge sig naturligt. Lyngens frø spirer bedst i blottet jord, og disse forudsætninger skal skabes ved, at lyng og græs slås eller brændes af, derefter bør der harves let eller rives, men denne intensive lyngpleje må kun ske i konkret udpegede felter i områderne 1b og 1c. Græsningstrykket skal øges.

Al Bjerg-Fyr skal fjernes. Al nyspiret og lav opvækst (op til 1m) skal fjernes, så der ikke dannes slørende krat. Samlede grupper af træer, der hindrer det frie udsyn over parken, skal fældes selektivt efter udvisning.

Græsningsskov i delområde 1d, sløret af opvækst.

Det kan flere steder anes, at fårene æder træernes nederste grene. Et øget græsningstryk kombineret med, at de nederste grene afskæres vil betyde, at udsigten mellem stammerne bliver frit under løvhanget.

Spredt Ene skal bevares.

Delområde 1a

Trægruppen ved P-pladsen skal tyndes ud; de ældste og højeste træer skal fældes, men der skal stadig være afskærmet, så bilerne ikke ses. Fyr, Birk og Bøg fjernes, mens Stilk-Eg skal bevares (Natura-2000: 9190). Trægruppen af fyr syd for Museumsvej skal fjernes. Træer og buske ved mergelgraven på marken nord for den store skulptur skal fældes. Lyngen skal plejes.

Gruppen af fyr syd for museet skal fældes

Delområde 1 b

Princippet for plejen er udvisning og fældning, så der skabes oversigt over delområdet med udsigt over det omgivende landskab. Bevoksningen skal bestå af dværgbusk- og græshede med spredt Ene og Stilk-Eg. Enkelte Skov-Fyr kan bevares, især sydligst i delområdet.

Delområde 1b med kig mellem træerne og en åben kile til delområde 1a.

Delområde 1c

Der er behov for intensiv lyngpleje i konkret udpegede områder. Området er det mest trærige, og der skal forsat være Skov-Fyr med Ene, iblandet Stilk-Eg. Egen har frøformet sig og dannet tætte lave krat, som slører landskabet. Krattene skal fjernes, så der skabes flere lange udsigtskiler. Gamle, flerstammede egetræer må kun fældes efter udvisning.

Flerstammet egetræ i delområde 1c

Flerstammet egetræ omgivet af lave fyrrebuske i delområde 1c

Det lave egekrat i delområde 1b skal fjernes

Stier i delområde 1 c

Delområde 1d

Den nordlige del ligger i brak, og vegetationen i hele delområdet består af næringskrævende græsser og urter. Delområdet skal græsses af eller slås mindst en gang årligt, dels for at udmagre det, dels for at forhindre opvækst af vedplanter. Den sydlige del af delområdet er bevokset med træer og buske. Bortset fra fældning af nåltræer skønnes plejebehovet på nuværende tidspunkt ikke stort. Området skal indgå i vedligeholdende pleje.

Slidskader og stier

Stierne, der fører rundt mellem museet og skulpturerne, skal ses efter, og alvorlige slidskader omkring skulpturerne og tværs over jorddigerne skal repareres. Skaderne i tørre og næringsfattige områder må ikke repareres med næringsholdige materialer. Når området er frilagt, skal stipæle, der ikke længere tjener til at lede publikum fjernes evt. flyttes.

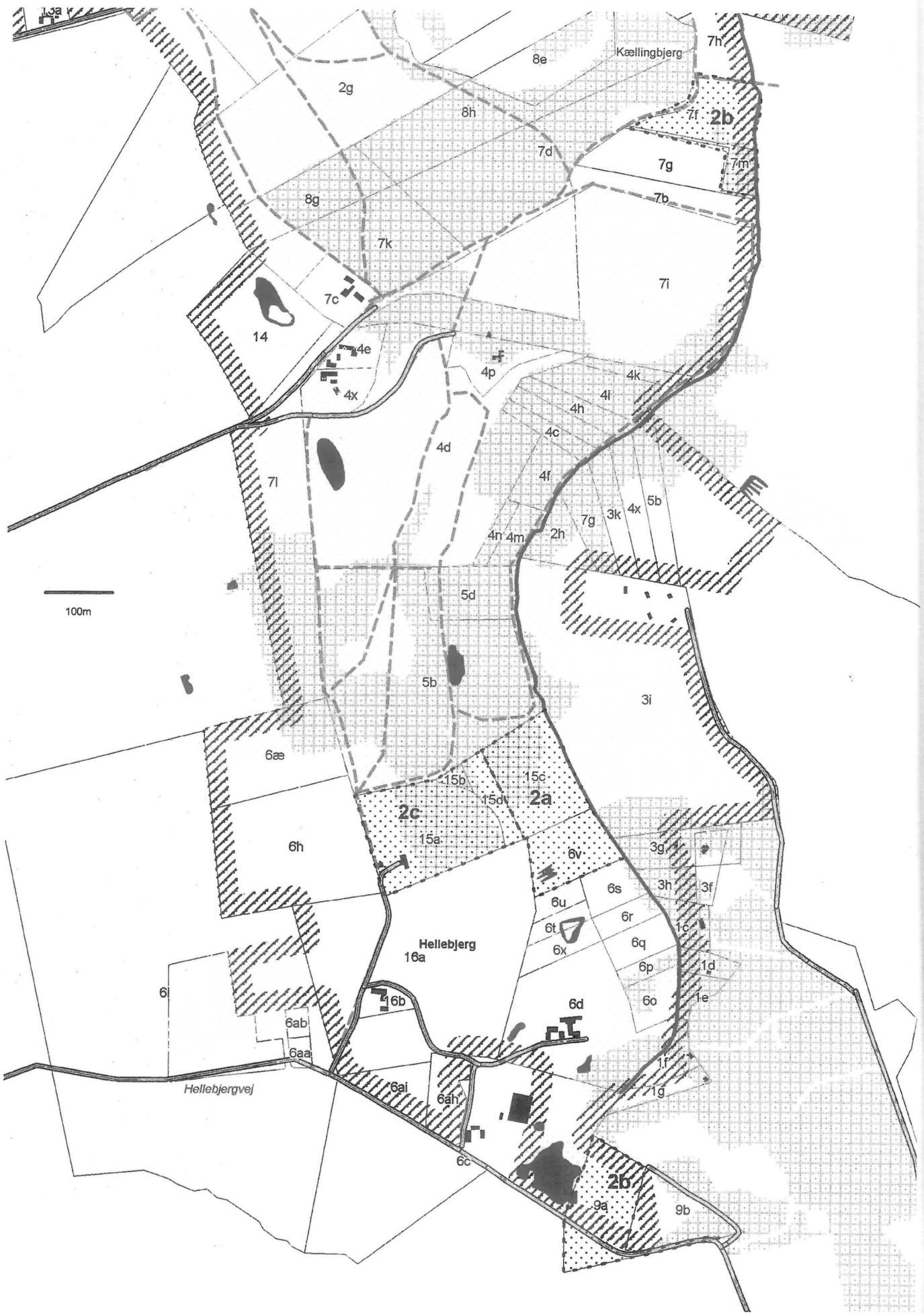

Sliddet skal repareres

Nationale og internationale forpligtelser

Store dele af skulpturparken er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3 som hede/overdrev. Jorddigerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 4. En egentlig registrering af digerne vil ske som opfølgning på plejen.

Området er EU- Habitatområde, og i de tre delområder er registreret Natura 2000-naturtyper (jf. kortet på side 4). Der lever markfirben (Habitatdirektivet, Bilag 4) samt sortspætte og hedelærke (Fugledirektivet, Bilag 1).

2. Plantager med nåletrær

Beskrivelse

Delområde 2a

Ejeren fik ifølge kendelsen pligt til at fjerne nåletræ senest ved udgangen af 1993.

Delområde 2b og 2c

I følge kendelsen skal ejerne fjerne nåletræ senest udgangen af 2006.

Ønsket tilstand

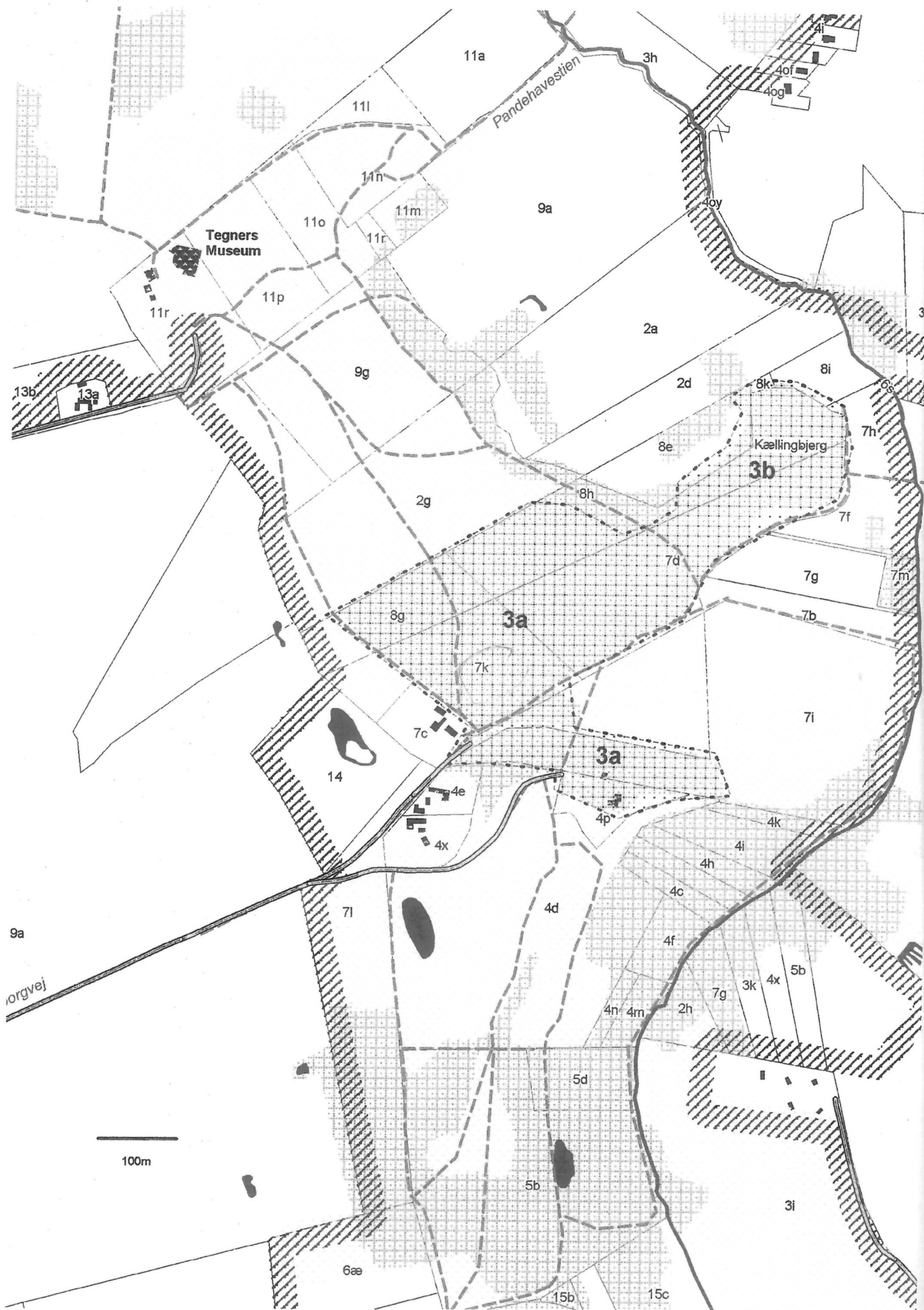
Efter fældning af plantagerne skal arealerne holdes åbne og fri for opvækst ved græsning eller de skal slås mindst en gang årligt.

Plejebehov

Delområde 2a og 2b: intet plejebehov. Delområde 2c: er delvist afdrevet, der er intet plejebehov på nuværende tidspunkt..

Nationale og internationale direktiver

I plantagerne er ikke registreret Natura 2000- naturtyper, og der er ikke registreret arealer, der er omfattet af naturbeskyttelsesloven.

Tegners Museum

Pandehavestien

Kaellingbjerg

100m

borgvej

3. "Urørt" skov

Beskrivelse

Det centrale fredningsområde mellem Petersborgvej og skulpturparken er dækket af "urørt skov" af blandet løv og nål. Skoven skal bevares med sit nuværende præg og kun plejes i et begrænset omfang, dels for at friholde stierne, dels for at bevare skoven som nu. Der er konstateret ynglende sortspætte.

Skov-Fyr på Kællingbjerg

Ønsket tilstand

Det nuværende skov, som ikke har været intensivt drevet, skal bevares med træer af forskellig alder. Al bjergfyr skal fjernes. De gamle løv- og fyrretræer skal bevares til død, og når de falder må de ikke fjernes. Der må ikke efterplantes, men lysbrønde skal bevares og nye kan etableres ved plukhugst. I de centrale dele skal der fortsat være tæt skov med træer af forskellig alder, mens der ud mod skovbrynene skal være mere spredt bevoksning. Stierne gennem skoven skal slås, så de bliver tydeligere end nu.

Plejebehov

Generelt skal det nuværende præg af u-drevet skov bevares, f.eks. skal de døde træer og buske ikke fjernes. Al gran og bjergfyr skal fældes. For at bevare skoven artsrig, skal de arter, som er naturligt hjemmehørende i området gives fortrinsret frem for invasive arter som f.eks. Ahorn.

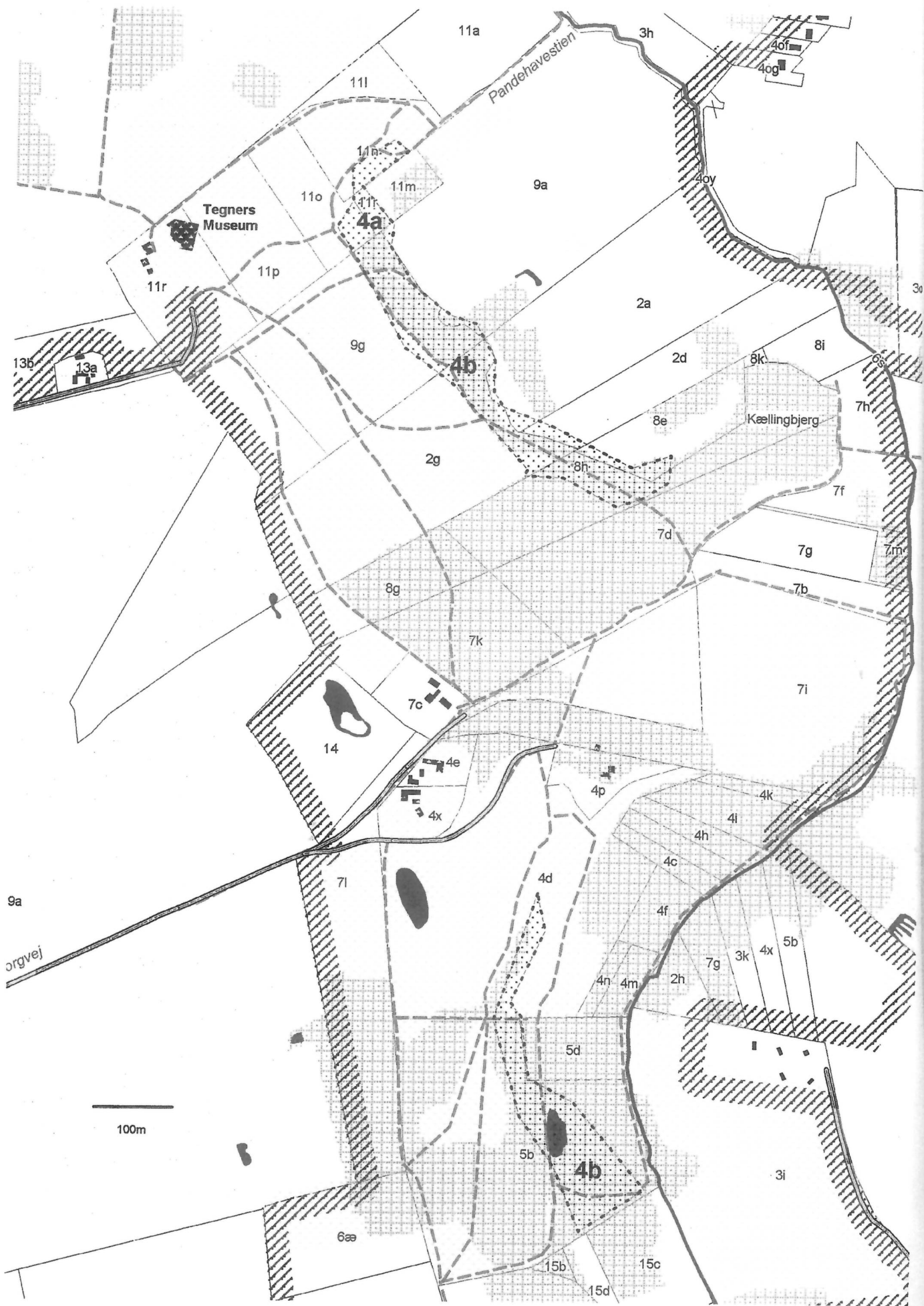
I delområde 3a skal stierne gøres tydeligere ved fjernelse af opvækst og ved stipæle. Ellers er der begrænset plejebehov.

I delområde 3b, den centrale del af Kællingbjerg, skal den meget tætte 1-2 m høje underskov af blandt andet Fuglekirsebær og Ahorn udtyndes. De gamle træer, f. eks. Klitfyr, ægte Kastanie og Skov-Fyr, som er rester af en tidligere lystskov eller park, skal bevares til død. Når den tætte underskov er fjernet, skal der tages stilling til pleje af skovbrynene og eventuel plukhugst.

Alle træer og de tætteste buskadser på skrænterne, fra ådalen til skræntoverkant mod nord og øst skal fjernes, så den gamle kystlinie bliver synlig som et væsentligt landskabstræk. Der skal tages hensyn til, at der samtidig skabes et varieret skovbryn.

Nationale og internationale direktiver

Der er registreret ynglende sortspætte (EF- fugledirektivet)og orkideer (Skovhullæbe). Der er ikke registreret naturtyper, som er omfattet af naturbeskyttelsesloven, og der er ikke registreret Natura 2000- naturtyper.

4. Skrænter med Eg og Bøg

Beskrivelse

Skrænterne ned mod ådalen er bevokset med egeskov (4a) og bøgeskov (4b). Begge skovtyper har en betydelig alder og skrænterne har sandsynligvis "altid" været skovklædte. I sær egeskoven presses udefra af opvækst af bjergfyr. Bøgeskoven presses af blandet løv, f.eks. Seljepil, og for begge typer gælder, at skovbrynene og de tilgrænsende områder er under tilgroning af andre arter end eg og bøg. Skovtyperne findes 2 steder: I nord ud for skulpturparken og i syd ud for enebærkrattet. I syd er der tillige en sø.

Egeskoven på skrænten invaderes af fyr.

Ønsket tilstand

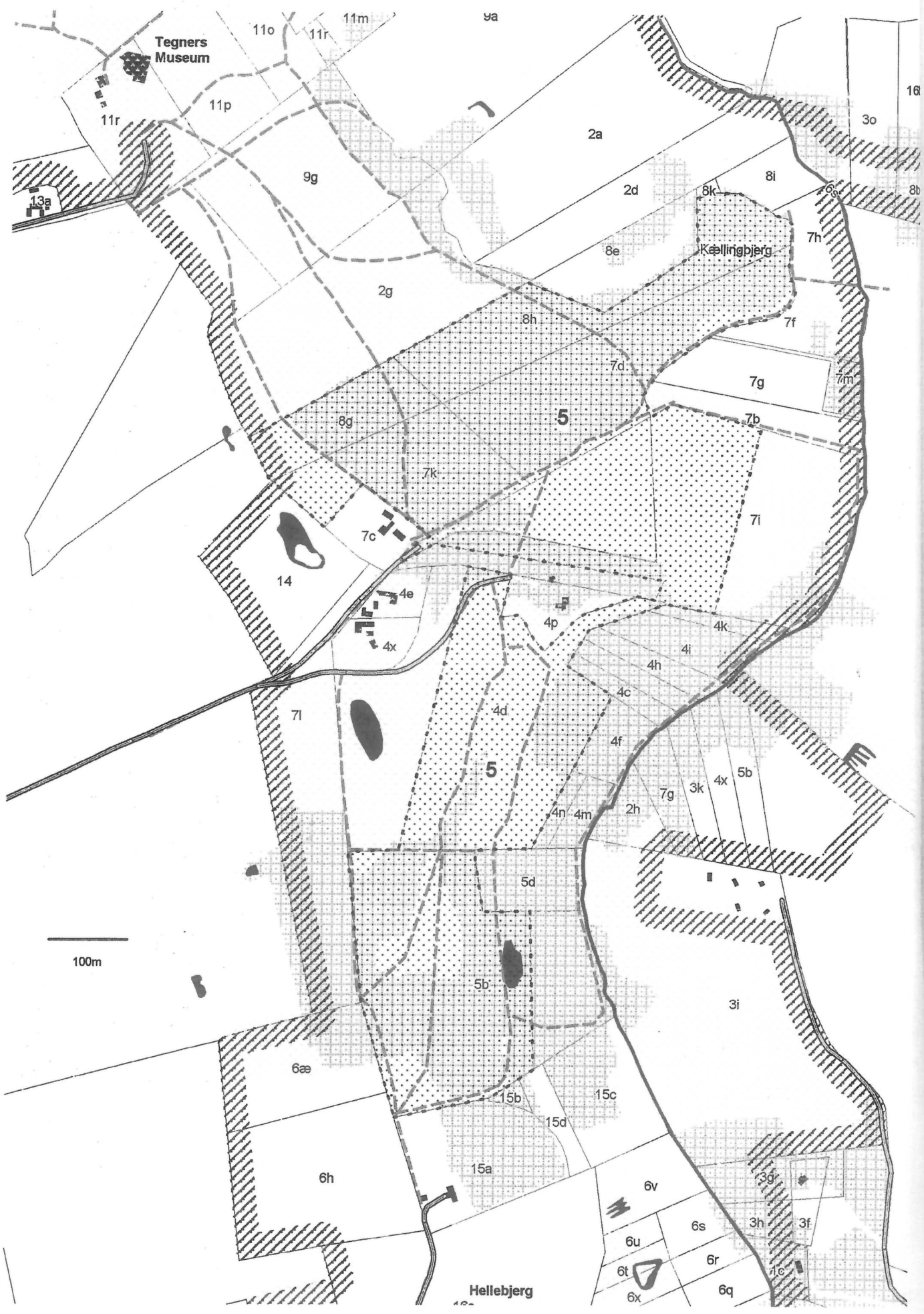
Både bøgeskoven og egeskoven skal bevares som højstammet skov. Der skal værnes om frøplanter, så selvfor yngelse sikres. Skoven må ikke invaderes af andre træarter.

Plejebehov:

Opvækst af andre træ-arter skal fjernes, herunder Bjerg-Fyr, Ahorn og Pil.

Nationale og internationale forpligtelser

Begge skovtyper er Natura 2000-naturtyper (stilkegskov: 9190, bøgeskov: 9110) og skal bevares. Livsbetingelserne må ikke forringes, og begge skovtyper skal gives mulighed for selvfor yngelse. Søen i det sydlige delområde er Natura 2000- naturtype 3150: søer med flydeplanter.

5. Stier og opholdsarealer

Beskrivelse

En del af stisystemet er vist på kortet overfor. Der er god oversigt over systemet i delområde 1, men strækningen langs Kællingbjerg er ved at gro til fra siderne. Flere steder er udsigt fra stierne sløret af krat. Der er ret til frit at opholde sig i de områder, som er vist med signatur på kortet overfor.

Sti på østsiden af Kællingbjerg

Ønsket tilstand

Stierne skal lede publikum, så man kan færdes trygt i hele den del af det fredede område, hvortil der er almindelig adgang. Der skal være oversigt over dele af landskabet fra stierne og de skal holdes fri for opvækst af f.eks. Brombær og Brændenælde og være farbare under normale vejrforhold.

Plejebehov

Udsigten over de fredede arealer fra stierne skal genskabes, ved at der fældes udsigtshæmmende træer og krat. Det gælder blandt andet på stien fra Petersborgvej og sydpå og østpå mod Pandehave Å - stien. Bevoksning langs stierne skal skæres ind, så publikums færdsel kan ske uhindret af f.eks. Hindbær, Brombær og Brændenælde.

Museum

11r

11p

9g

2a

3o

2d

8k

8i

8e

Kællingbjerg

7h

7f

2g

8h

7d

7g

7m

7b

8g

7k

7i

7c

14

4e

4x

4p

4k

4i

4h

4c

4f

4d

4n

4m

2h

7g

3k

4x

5b

6

6b

6a

5d

5b

3i

6c

6e

15b

15c

15d

15a

6h

Hellebjerg

16a

6v

3g

3h

3f

6u

6s

6r

6q

6t

6x

1c

1d

100m

6. Krat og græs-arealer

Beskrivelse

En del af området har været granplantage, som er afdrevet i forbindelse med tidligere pleje. Den sydligste del (område 6a) er bevokset med højstammet Birk. Der er tætte krat af blandt andet Gyvel, Eg, Fyr og Birk fra under 10 cm til op i 1,5-2 m's højde. Område 6b har spredt opvækst af Bjerg-Fyr, bundvegetationen er Hedelyng og græsser. Område 6c er sammengroet krat af blandt andet Rynket Rose, Hyld og Birk.

Ønsket tilstand

Hele område 6 skal fremstå som lysåbent landskab med Hedelyng, græs og varieret urteflora med spredt Eg og samlede grupper af højstammet Birk. Træer i området som helhed skal være Eg og Ene, og gran skal fældes. Lyngen skal fremmes, for eksempel ved slåning, græsning og harvning.

Plejebehov:

I område 6a bevares samlede grupper af højstammet Birk samt Eg og Ene. Underskoven af krat skal fjernes og Gyvel og Bjerg-Fyr skal fældes. I område 6b skal Gyvel, Bjerg-Fyr og Birk fjernes, overflødige stipæle skal fjernes. I område 6c skal krat og opvækst fjernes og græsset skal slås. Det fældede og afslåede skal fjernes. Hele området skal hegnes og græsses..

Nationale og internationale forpligtelser

Søen i område 6b er registreret som natura 2000-naturtype: "søer med flydeplanter" (3150).

7. Enebærkrattet

Beskrivelse

Det tidligere lysåbne enebærstykke er under tilgroning, og bundvegetationen af Hedelyng er gammel. Flere steder er der nu sammenvoksede krat med undervegetation af græs. Området er under beskygning af tæt Ene, Eg, Gyvel, Birk, Røn, Rose, Hindbær mv. Flere krat er for tætte til, at fårene kan græsse. Der er tydelige slid efter kanaliseret færdsel, både fårestier og trampestier. Selvforyngelse af Ene begrænses til enkelte lysåbne lommer og til stierne.

Ønsket tilstand

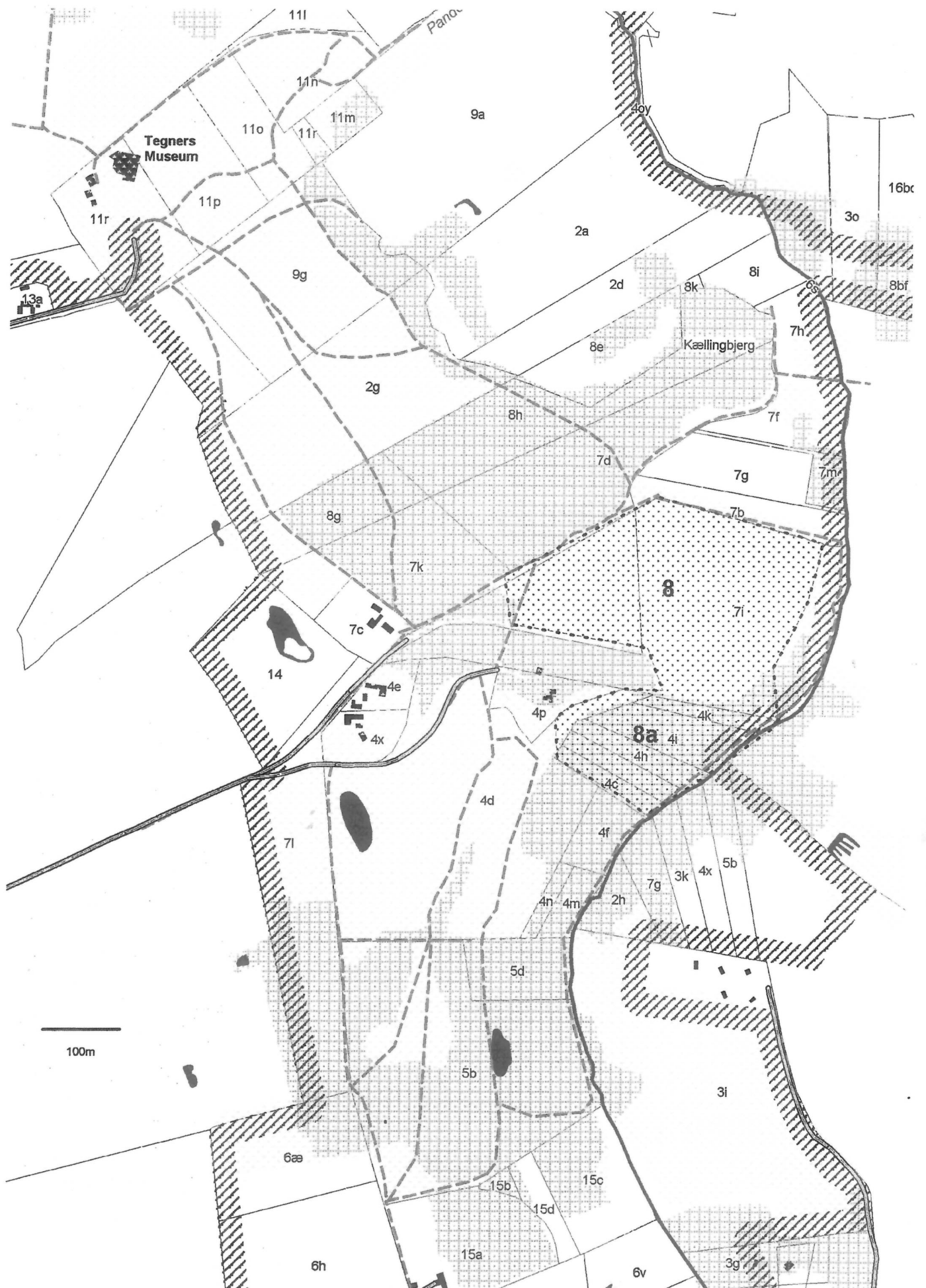
Enebærkrattet er generelt trængt og der skal sættes ind med aktiviteter, der sikrer fortsat gode overlevelsesmuligheder, både for Ene og Lyng.

Plejebehov

For at bevare og genskabe gode muligheder for naturlig foryngelse af enen skal området stadig græsses af, og græsningstrykket må ikke nedsættes, idet bar jord er en forudsætning for, at enebær kan spire. Der er et akut behov for at fjerne buske og træer, der står tæt i store sammenhængende grupper. Ene er sårbar over for pludselig lysning, der skal derfor kun tyndes ud i de tættest sammenvoksede grupper. Gyvel og opvækst af løv fjernes på én gang.

Nationale og internationale forpligtelser

Enekrat er udpeget som Natura 2000- naturtype (5130), og er udpegningsgrundlag for habitat-beskyttelsen. Enekrattet skal derfor sikres fortsat optimale livsbetingelser og gode muligheder for selvforyngelse. Sydligt i området er endvidere pletter med "tørre dværgbusksamfund" (4030).

8. Overdrev og græsningsskov

Beskrivelse

Området har været afgræsset i årevis og fremstår som åbent landskab med kun enkelte spredte træer, f.eks. Røn, Ene og Stilk-Eg. Der er et meget varieret urteflor med både almindelige og sjældnere planter, blandt andet Kobjælde, Tjærenellike, Museurt, Bakkenellike og Gul Evighedsblomst. Skoven på fladen består af blandet løv.

Ønsket tilstand

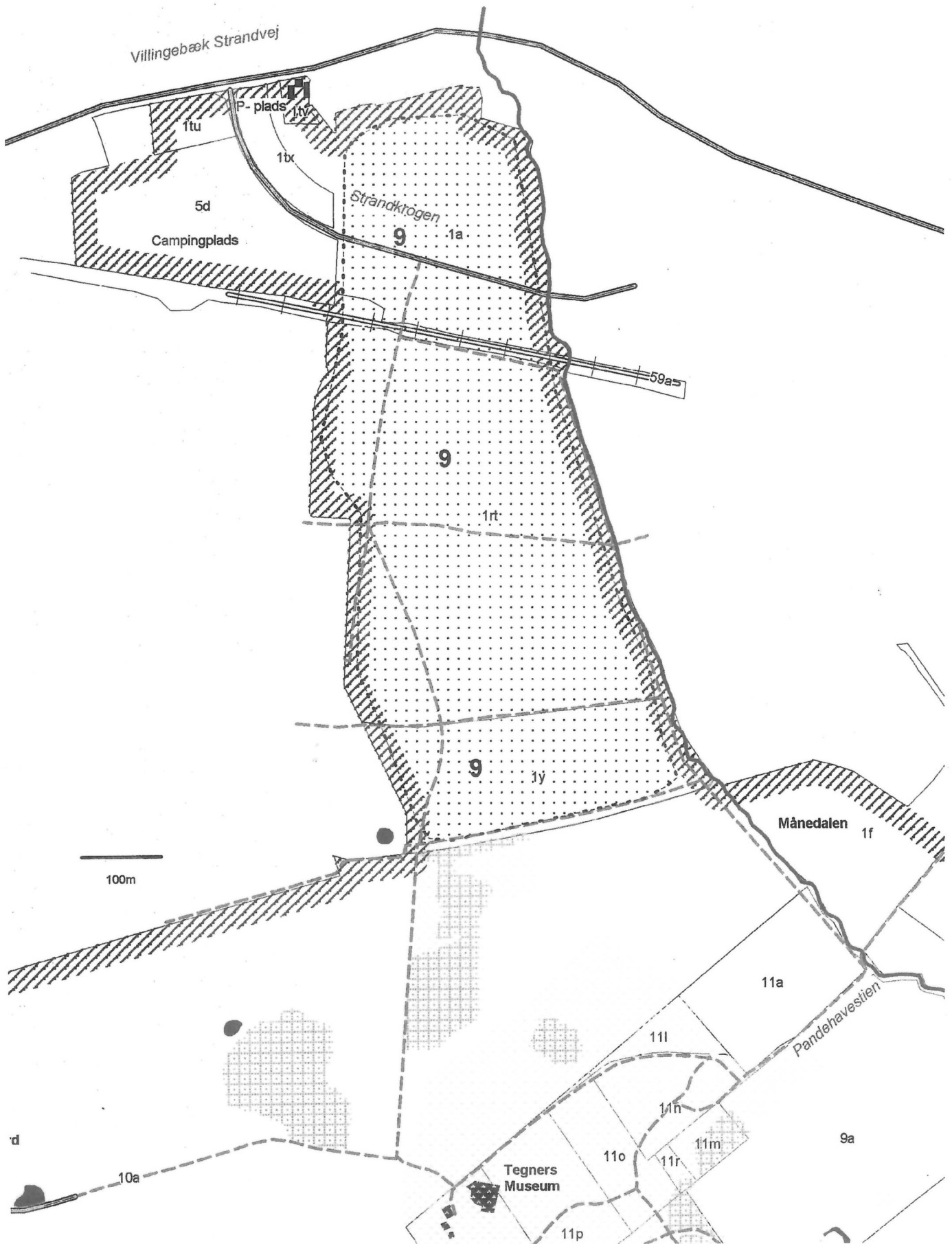
Både overdrev, eng og skov skal fortsat græsses af for at bevare den varierede bevoksning.

Plejebehov

Ved aftale indgået i sommeren 2003 er der forhåbentlig skabt sikkerhed for, at arealerne fortsat afgræsses årligt, overdrevet dog kun i en kortere periode, som tilgodeser den sårbare og artsrige urteflora.

Nationale og internationale forpligtelser.

Overdrevet er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3. Der findes endvidere Natura 2000-naturtyperne "indlandsklit med med Sandskæg og Hvene" (2330), "artsrigt overdrev eller græshede" (*6230), "tidvis våd eng" (6410), "kilde med kalkholdigt vand" (*7220). Neden for overdrevet i engen ud mod åen er konstateret et "rigkær" (7230).

9. "Brak" nord for skulpturparken

Beskrivelse

Den tidligere dyrkning er ophørt, og kilen mellem sommerhusområderne ligger hen som en stor åben græsfælle, der er under tilgroning med høje urter og krat. Området nord for jernbanen ejes og plejes af Kronborg Statsskovdistrikt.

Ønsket tilstand

Områderne bør bevares uden træer og krat.

Plejebehov

Som førstegangsindsats skal arealerne slås. For at vedligeholde områderne ved pleje skal de afgræsses eller slås årligt.

Nationale og internationale forpligtelser

Der er ikke registreret naturtyper, som kræver særlig opmærksomhed.

10. Diger

Beskrivelse

Langs stien mellem Petersborgvej og Lynggården ligger et stenbygget dige. Diget er bevokset med en række jævngamle egetræer som sløres af yngre opvækst blandt andet af ahorn, gran og slåen. Andre steder i det fredede område, for eksempel i skulpturparken og nord for enekrattet, er der lavere jorddiger.

Ønsket tilstand

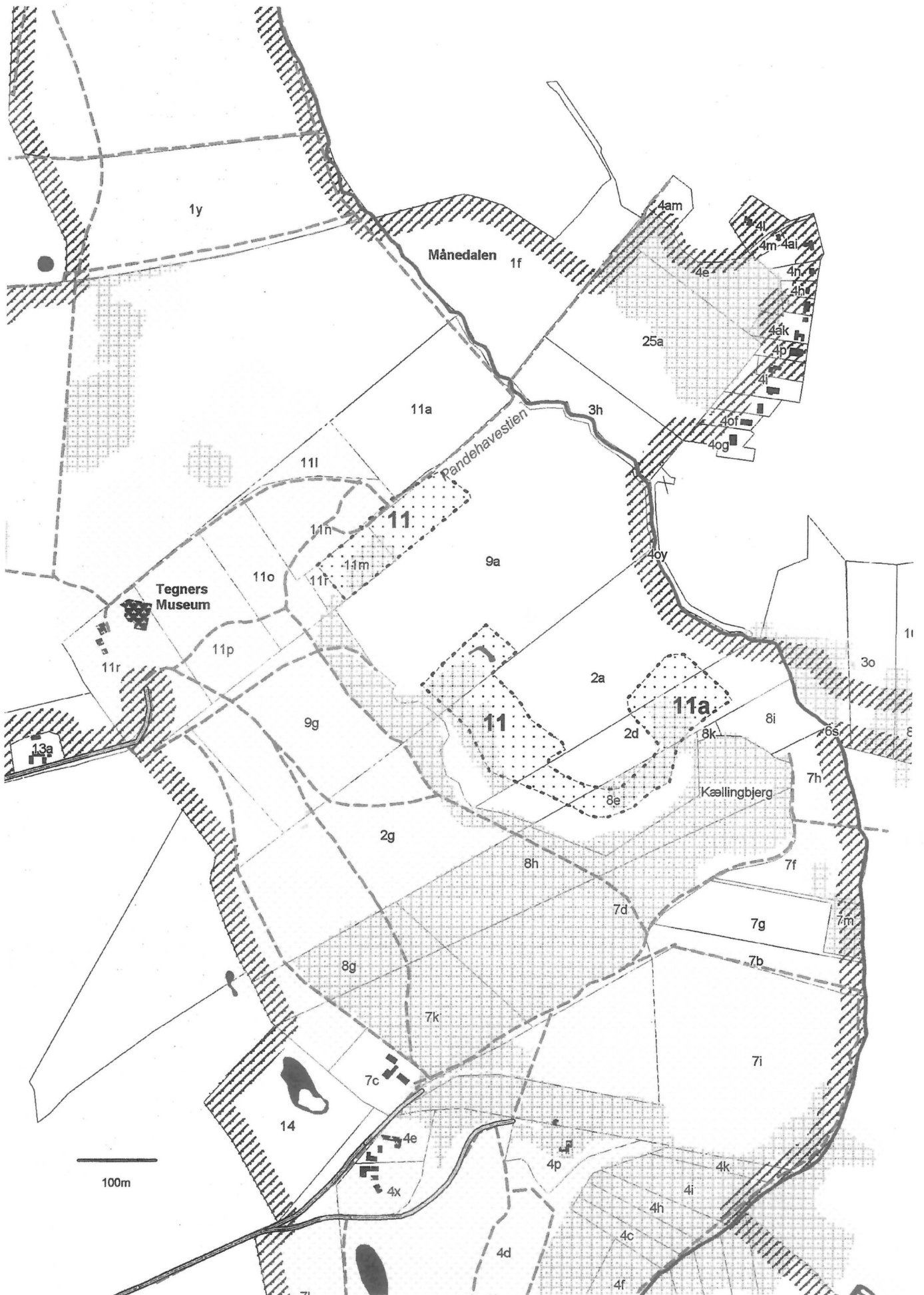
Det stenbyggede dige skal være synligt, og sammen med egne skal man umiddelbart kunne opleve det som et kulturminde. De øvrige jorddiger bør også ryddes for træer, så det bliver muligt at erkende en eventuel ældre markinddeling.

Plejebehov

På stendiget skal træer og buske bortset fra de jævngamle store træer fjernes. På begge sider af diget og stien skal skyggende træer og buske ligeledes fældes, så diget bliver synligt og så stenbygningen kan erkendes. Digerne i det øvrige fredningsområde skal frilægges, og registres på kort.

Nationale og internationale forpligtelser

Digerne er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 4, og tilstanden må ikke ændres uden tilladelse. Der er ikke registreret naturtyper, som kræver særlig opmærksomhed i relation til internationale forpligtelser.

11. Elleskov og pilekrat

Beskrivelse

Neden for skrænterne er flere områder i ådalen bevokset med spredte pile- og ellekrat. Bevoksningen vil i løbet af en kortere årrække komme til at dække for udsigten mod skrænterne, der står som kontrast til den flade ådal. Et parti med ældre elleskov lige nord for Kællingbjerg er bevaringsværdigt.

Ønsket tilstand

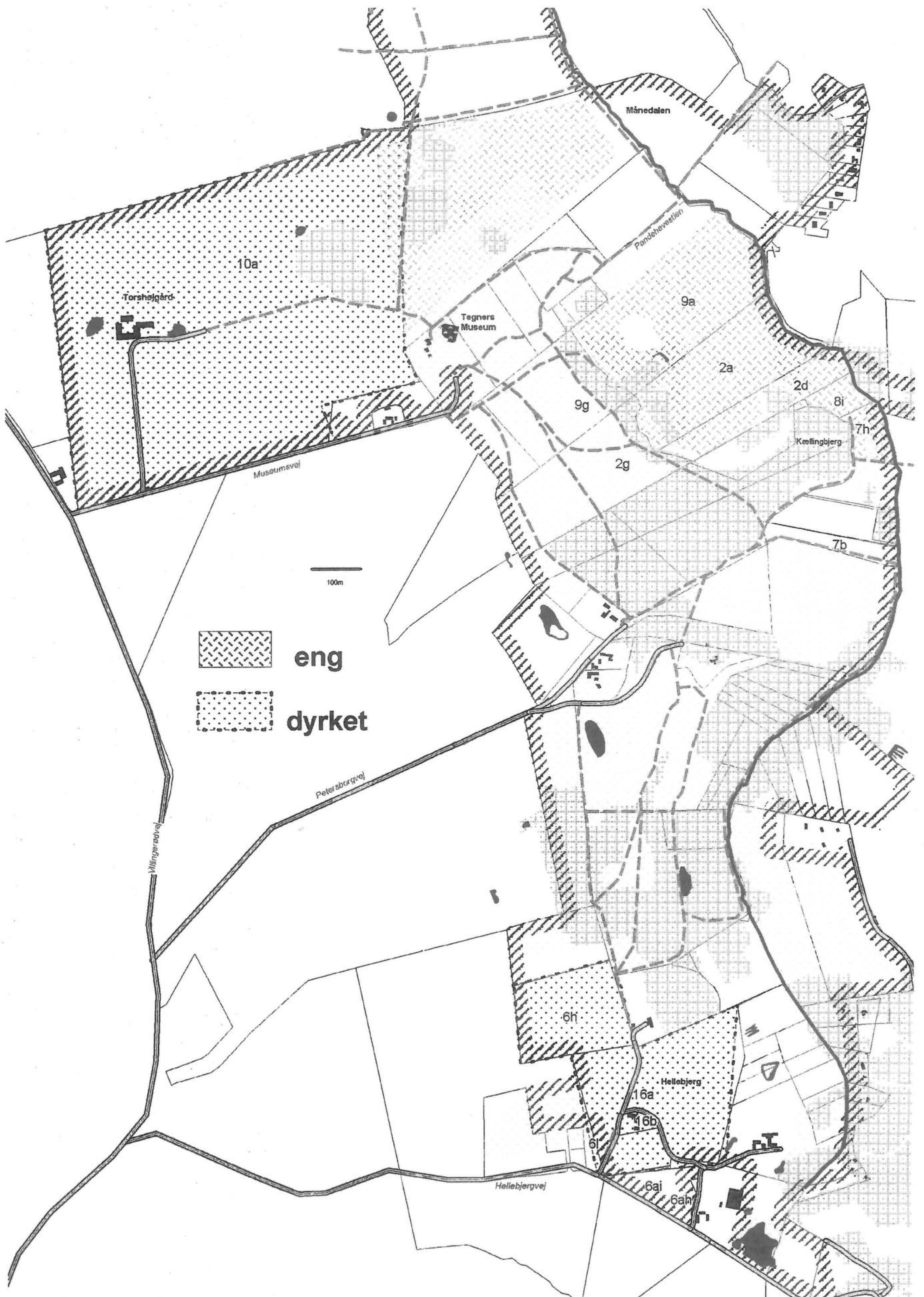
Partiet med ældre ellekrat (11a) er bevaringsværdigt som naturtype, og skal derfor ligge som en samlet trægruppe i den ellers træfrie ådal. Der skal være fri oversigt over den flade ådal og skrænterne med højstammet Eg og Bøg.

Plejebehov

Den del af elleskoven, som er Natura 2000- naturtype er vist på kortet overfor (11a) og skal bevares uden indgreb. Resten af bevoksningen både på fladen og på skrænterne skal fjernes, og der skal følges op med afgræsning eller årlig slåning.

Nationale og internationale forpligtelser

Elleskoven er registreret som Natura 2000- naturtype "elle-askeskov" (*91E0). Umiddelbart uden for delområdet registreret 2 områder med "rigkær" (7230).

12. Dyrkede og afgræssede marker

Beskrivelse

De arealer, der dyrkes med enårige afgrøder eller græsses af, altså arealer i årlig omdrift, har ikke plejebehov. For arealer, som tidligere har været dyrket eller afgræsset og særligt for de lavtliggende arealer i ådalen gælder generelt, at de er under tilgroning med pilekrat og høje urter. Der er konstateret Bjørneklo i området. De arealer, der på fredningstidspunktet var karakteriseret som enten "opdyrket areal" og "eng", er vist på kortet overfor.

Ønsket tilstand

Det frie udsyn over ådalen og skrænterne skal bevares uden slørende opvækst. Ådalen skal ligge som grønne, græssede marker eller hø-enge.

Plejebehov

For at sikre, at de lavtliggende enge ikke springer i krat af Pil, Birk og El, må den tidligere drift genoptages, ved at arealerne afgræsses, ved at de slås et par gange hvert år eller ved en kombination. Bjørneklo skal bekæmpes.

Nationale og internationale forpligtelser

I ådalen er der flere steder registreret naturtyper, som er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3. Disse områder skal følges med særlig opmærksomhed.

